

Josep Contijoch Poblet, Josep Casaca

Eduard Contijoch i Miquel

Eduard Contijoch i Miquel

**Josep Contijoch Poblet,
Josep Casaca**

Tinet
www.tinet.cat

A l'article publicat a l'edició anterior del *Foradot* parlàvem d'en Cisquet Casaca, un dels membres més notables de la família que popularment ha portat aquest renom durant anys a la vila de Montblanc.

Avui voldríem parlar del seu pare, un personatge, potser amb menys rellevància pública a la vila ducal, però no menys carismàtic quan, amb la perspectiva d'un segle, contemplem les seves accions.

Josep Contijoch i Poblet, nascut l'any 1848 a Barberà de la Conca, diversificà els seus esforços en el negoci, com foren el de comissionista de carbons, proveïment d'aigua potable a Montblanc i, molt especialment, la destil·lació d'alcohol.

Als voltants de 1870 comprà el convent de Sant Francesc (desamortitzat per Madoz i que havia passat per diferents mans amb fins purament especulatives) i hi instal·là una fàbrica que portà el seu nom "Refineria de alcoholes de vino puro Josep Contijoch".

Al llarg dels anys, a mesura que el negoci creixia -especialment amb la baixada dels preus de la seva matèria primera: el vi-, anà necessitant fer reformes a l'edifici, cosa que, atenent-se a la legalitat, sempre féu demanant el preceptiu permís a l'Ajuntament.

El fet, és que, obsessionat amb el negoci, qualsevol medi era bo per assolir-ne els objectius. Passem a continuació a recollir un reguitzell de notícies que aparegueren al llarg de l'any 1916, que il·lustren aquesta determinació. En aquest període veiem avançar en paral·lel dos fils de notícies -les reformes al convent i el problema de les aigües pluvials- confluint irremissiblement el 19 d'agost. Cal matisar que, la major part d'insercions són reculls de

les actes de les sessions de l'Ajuntament que recollien els medis de l'època. Tret d'alguns aclariments, ens hem abtingut de fer cap comentari per que entenem que el decurs de la historia s'explica per sí mateixa. Com és habitual, hem mantingut els texts tal com van ser redactats en el seu moment.

De la Secció "De Ca la Vila" dels diaris de l'època *L'Escut* (E) i *La Conca de Barbarà* (CB):

Sessió de l'Ajuntament¹ del dia 15 de Gener de 1916 (CB).

"En la sessió del dissabte passat s'hi donà compte d'una instància [...] de l'Alcalde de Vilavert queixant-se de que

1 Composició de l'Ajuntament de Montblanc segons les eleccions municipals de novembre de 1915:

Segons L'Escut – 1 de gener de 1916:

"Per manament legislatiu, deu procedir-se en el dia d'avui a la constitució dels nous Ajuntaments; el de la nostra vila el componen tretze regidors, D. Melcior Malet, D. Josep Poblet i Calderó, D. Carles Vallbona, D. Josep Llobera Sampons, D. Joan Martorell, D. Francisco Sanromà i D. Ramon Domingo, actualment regidors, elegits, en les eleccions municipals de l'any 1913, junts amb els electes el novembre passat, D. Josep M." Sabaté Poblet, D. Jaume Foraster Aldomà, D. Josep Arnabat, D. Jaume Viñas, D. Jaume Bordell i D. Joan Serra Giribet."

Segons L'Escut – 1 de gener de 1916:

"Acte seguit es passa a la formació de comissions i es llegida una proposició firmada pels regidors Sr. Foraster i Sabaté que's refereix aquest assumpte i es aprovada. [...] es demana que la votació siga secreta i que cada comissió la composin tres regidors. El resultat fou el següent:

- Governació i Foment: Foraster, Sabaté i Viñas.
- Hisenda: Malet, Foraster i Sanromà
- Aigües, Camins i Monts: Sabaté, Domingo i Arnabat.
- Funcions. Festes i Higiene: Malet, Vallbona i Llobera.
- Pesos, Mesures i Escorxador: Serra, Vallbona i Martorell.
- Enllumenat públic: Malet, Domingo i Bordell."

les aigües del Francolí baixen tèrboles, perjudicant, diu, algunes de les fabricacions que hi ha en dit poble.”

Sessió de l’Ajuntament del dia 8 de Gener (E).

“Són llegides unas instàncies de [...] i de D. Josep Contijoch Griñó² [...] per a fer obres.”

Sessió de l’Ajuntament del dia 15 de Gener (E).

“Aixís mateix es llegeixen dos dictamens de la comissió de Foment en quines es donen compte de haver donat permís per a fer obres als veïns d’aquesta vila D. Josep Contijoch [...]. S’aproban.”

Sessió de l’Ajuntament de dia no identificat a finals de Gener de 1916 (E).

“Altres instàncies de D. Josep Contijoch [...], demana fer obres [...] Passa a comissió.”

Sessió de l’Ajuntament de dia no identificat a principis de Febrer de 1916 (E).

“Dictamens de la comissió de Governació i Foment sobre les instàncies de D. Josep Contijoch [...]. Després de unes explicacions dels senyors de la comissió en quines

² És un error, probablement de l’escrivent de l’Ajuntament, per aquelles dates el Sr. Josep Giné-. Grinyó és el segon cognom del fill de Josep Contijoch i Poblet, que és qui presentà les sol·licituds de reformes. L’error probablement es degué a la popularitat, ja en aquelles dates del seu fill, en Francesc Contijoch i Grinyó –Cisquet Casaca-, diputat provincial i prohom de la vila.

intervenen bona part de regidors, són conformes els dictamens”

Sessió de l’Ajuntament de dia 23 de Març (E).

“Són llegits els B. O. que interessen [...] i ofici de l'alcaldia de Vilavert tornant a ocupar-se de les aigües brutes del Francolí. De conformitat [...]. El senyor Foraster creu que respecte a lo de les aigües del Francolí, deu haver de fer-se avinent a l'alcaldia de Vilavert que ara estem en període electoral i al mateix temps dir-los'hi que ara que l'Ajuntament porta les qüestions com cal, no deu haver de abusar-se de sa bona voluntat. Es farà tot lo que sigui i allà on sigui perquè tinguin aquests senyors espera ja que no ve d'ara el mal i precisament l'Ajuntament s'ho ha emprès com cosa pròpia. És conforme.”

Sessió del l’Ajuntament de dia 6 de Maig (E).

“Es llegit dictamen de la comissió d'aigües sobre l'assumpte de les aigües brutes del riu Francolí promouent-se per aital motiu un llarg debat que hi

intervenen els Srs. Foraster³, Poblet⁴, Malet⁵ i Serra, acordant-se requerir al Sr. Contijoch perquè avans de 15 dies s'abstingui de tirar a la cloaca general o per qualsevol altre conducte que desaigüi al riu mentat, els residus de la fàbrica d'alcohol, per ésser aquests perjudicials a la salut pública i a la agricultura.”

Sessió de l'Ajuntament del dia 11 de Maig (E).

“El mateix senyor [Poblet] manifesta que com es va acordar en sessió, va reunir la Junta de Sanitat, quina ratifica l'acort que havia prè amb l'assumpte de les aigües del senyor Contijoch, i com siga que'n dita Junta hi faltaven dos vocals, han omplert les vacants els senyors D. Narcís Boix i D. Joan Pujadas, persones pèrites amb aquestes qüestions. Conforme. [...].”

3 Foraster i Aldomà, Jaume. Segons el *Diccionari Biogràfic Històric de Montblanc* per Josep Maria Grau i Pujol i Francesc Badia i Batalla (DBHM),” Advocat i polític. Nasqué a Montblanc el 10 d'octubre del 1881. Fill de Jaume Foraster Borràs, hisendat, i Casilda Aldomà, de Castellldans. El seu padrí de bateig fou Ramon Xamar, advocat de Juneda. Fou regidor en dues legislatures, Jutge Municipal (1928-1930), membre del Tribunal Econòmic Administratiu de Tarragona i Magistrat suplent de l'Audiència Provincial. Morí a Tarragona l'11 de juny de 1962”.

4 Poblet i Calderó, Josep. (DBHM) “Alcalde de la vila. Estigué al front de l'alcaldia en els períodes de primer de gener de 1916 a 17 de febrer de 1917; primer de gener de 1918 a primer d'abril de 1920 i finalment, de l'1 al 4 de febrer de 1931. Durant el seu mandat fou obert el portal del Castlà (1917) que fins aleshores havia romàs tapiat i es celebraren les festes del desenari de la Coronació canònica de la Mare de Déu de la Serra. El febrer de 1931 s'oposà a l'enderroc del portalet de la Serra.”

5 Malet i Borràs, Melcior. (DBHM) “Advocat. El 1910 tenia 52 anys. President del *Círculo Catòlico* (1883) i de la Congregació de la Sang (1880). Regidor de l'Ajuntament (1888-1890)”. Moltes edicions dels anys 10 (p.ex.: “*La Conca de Barbará*” del 14 de Febrer de 1914) confirmen que també ho fou durant aquests anys.

El senyor Malet pregunta que és lo que hi ha de cert sobres un finestral que's volia obrir sense'l permís del l'Ajuntament.

El senyor Poblet li contesta que, efectivament, aixís que la Alcaldia tingué aquesta notícia feu dir al propietari senyor Contijoch si tenia permís del Ajuntament contestant aquell que com fos que'l finestral que's obria ja estava senyalat a la paret, cregué que no calia. El senyor Poblet diu que aquella resposta no'l convencé, per lo que feu parar les obres.”

Sessió de l'Ajuntament del dia 20 de Maig (E).

“El senyor Malet i el senyor Vallbona fan diferents manifestacions sobre l'assumpte pendent del finestral obert sense el concebut permís del Ajuntament per al senyor Contijoch, que'l senyor Poblet promet atendre.”

Sessió de l'Ajuntament del dia 27 de Maig (E).

“La presidència diu que'n fetxa d'air van cumplir els 15 dies que's varen senyalar al senyor Contijoch, perquè dintre d'aquest terme s'abstingués de tirar les aigües brutes procedents de sa fàbrica, al riu Francolí. A requeriment del senyor Foraster explica lo succeït amb una instància que portà un dependent d'aquell senyor, quina no fou admesa per no presentar-se amb les degudes condicions, A proposta de la presidència s'acorda, entre altres extrems, referents al mateix assumpte, anar a trobar al senyor Governador Civil una comissió d'aquest Ajuntament, junt amb el de Vilavert, exposant-li l'estat d'aquesta qüestió.”

Sessió de l'Ajuntament del dia 10 de Juny (CB).

“El Sr. Foraster demana s'abonin 26'50 pessetes a la comisió (ell i dos regidors més) que anà a Tarragona a presentar una sol·licitut contra les aigües de la fàbrica d'alcoholls del Sr. Contijoch.”

Sessió de l'Ajuntament del dia 23 de Juny (E).

“Acabant el plas concedit per el senyor Gobernador Civil en fet dia [inintel·ligible] passat passa de l'expedient d'aigües brutes en la impossibilitat de poguer ho atendre aquest any s'acorda es faci el vinent.”

Sessió de l'Ajuntament del dia 5 de Juliol (E).

“Instància de don Josep Contijoch sollicitant permís per a fer obres, que passa a comissió i carta del mateix senyor demanant que una comissió dl Ajuntament inspeccioni aparells i filtradors que ha col·locat a la seua fàbrica per netejar els residuos de les aigües brutes. Després d'una breu discussió s'acorda que hi vagi l'alcalde amb uns individus del Ajuntament i Junta de Sanitat.”

Sessió de l'Ajuntament del dia 24 de Juny (E).

“El senyor Malet explica les visites i comprobacions que juntament amb altres senyors i l'Inspector de Sanitat senyor Deó feren el dilluns passat amb motiu de l'expedient de les aigües del senyor Contijoch. També

explica l'informe que feu la Junta de Sanitat i aquest senyor Inspector al que se l'hi han d'abonar els gastos ocasionats, quan hi hagi fondos."

Sessió de l'Ajuntament del dia 1 de Juliol de 1916 (E).

"Es dona lectura a Ia comunicació del senyor Governador d'aquesta província donant un plas de 30 dies als senyors Sugrañes i Contijoch perque. perfeccioni els residuus de ses respectives fàbriques avants de que aquestes vagin a engrossar al riu.

Que's comunicui als interessats."

Sessió de l'Ajuntament del dia 6 de Juliol de 1916 (E).

"Tal com teníem anunciat, el día 10, ens visità l'inspector provincial de Sanitat doctor don Pau Deò, amb l'objecte de analitzar química i bacteriològicament les aigües potables que assorteixen la vila, havent-ne extret 5 litres i una ampolla de gaseosa de la font de Sant Francesc i altre quantitat exacte de la del manantial dels senyors Contijoch i Ramírez⁶, dites mostres convenientment lacrades i encaixades, foren remeses a Madrid, per a llur anàlisis al Institut d'Alfons XIII.

No dubtem que dintre poc, tindrem certificat de potabilitat de les nostres fonts aixís com també esperem la memoria del doctor Deó, per a sapiguer tècnicament el concepte de salubritat que li mereix la nostra vila."

⁶ Sospitem un error de transcripció i probablement es referiria al Sr. Sugrañes, també propietari d'una fàbrica d'alcohols.

Sessió de l'Ajuntament del dia 12 d'Agost de 1916⁷.

(E) “S'aprova un dictamen de la comissió de Foment autoritzant a don Josep Contijoch per a convertir en balcó una finestra de la seua fàbrica.”

(CB) Sessió de l'Ajuntament del dia 12.

“El Sr. Sabaté⁸ prega s'obligui al Sr. Contijoch, qui demana obrir una finestra a la seua fàbrica, a a conduir en canonada les aigües pluvials. S'acorda.”

Sessió de l'Ajuntament de dia no identificat a mitjans d'agost de 1916 (E).

7 Segons el DBHM, en Jaume Foraster i Aldomà, “el 1916 consta com a propietari de la revista L'Escut”. A l'edició del 5 de febrer de 1916 de “*La Conca de Barbará*” es dona compte de la negativa de l'alcalde de facilitar a aquest medi les actes de les juntes municipals argumentant que “*havia un altre periòdic local que hi feia informació en la taula de la premsa*”. Potser és malpensar que influís el fet que un regidor fos el propietari del setmanari que sí podia referir el contingut de les juntes. “*La Conca de Barbará*” optà per “confeccionar-la amb informes de particulars o de meteixos regidors assistents”. Aquest fet aclariria que el 19 d'agost ambdues revistes publicuessin resums de la sessió de l'Ajuntament que no concorden completament.

8 **Josep Maria Sabaté i Poblet.** (DBHM) “Hisendat. De la casa Francisquet del Mas. Estava casat amb Maria Garmèndia Revuelta, de Burgos”. De fet per anys i per cognoms tot sembla indicar que és el germà de Nativitat Sabaté I Poblet, esposa de Josep Maria Rendé i Ventosa (entre d'altres càrrecs, Director d'Acció Social Agrària de la Mancomunitat de Catalunya). La seva família era la posseïdora del Portal del Bové que l'any 1922 cediren a la Mancomunitat de Catalunya amb assistència del seu president, Puig i Cadafalch. Aquest fet que fou l'embrió de la recuperació de les muralles de Montblanc.

“Se notifica que’Is fílteres de la fàbrica d’alcohol de D. Josep Contijoch serán visitats junt amb un Inspector de Sanitat.”

Sessió de l’Ajuntament de dia no identificat a mitjans d’agost de 1916 (E).

“El senyor Poblet referint-se a: la visita d’inspecció que’s tenia de fer a la fàbrica del seyor Contijoch diu que no s’ha portat a cap perquè dies passats el senyor Governador li oferí fer vindrer un Inspector-de Sanitat per aital motiu. Conforme.”

Notícia de societat publicada a “La Conca de Barbará” el 26 d’Agost de 1916

“EI Sr. Governador a la vila.- Dimarts, prop mitjdia, arribà a la nostra vila el Sr. Governador en l’automòbil de D. Josep Contijoch, hostatjant-se en la casa d’aquest.

Acompanyaven al Sr. Governador, les seues distingides senyora esposa i filla, la senyora Chacot, de Saragossa, D. Tornàs Abellà i D. Joan Casas, ex-alcaldes de Valls, i, en l’auto de don Lluís de Castellví, el fill d’aquest D. Manuel, la senyora esposa de l’alcalde de Tarragona, D. Robert Guasch i ses filles.

Després de ser espléndidament atés i obsequiat, el Sr. Governador, a casa de D. Josep Contijoch, la comitiva junt amb el fill d’aquest D. Francisco i sos nets D. Josep i senyoreta Lola de D. Joan Sanfeliu i sa filla Maria, i de don Joaquim Abellà, advocat de Valls, se trasladà a les Masies, on dinaren en l’Hotel Villa-Engràcia.

A la tarde visità el Sr. Governador amb la comitiva el gran cenobi de Poblet, mostrant-se, en particular l'il·lustre visitant, sumament meravellat d'aquesta joia de l'art, honor de la Conca i gloria de Catalunya.

De regrés, es deturà un poc el Sr. Governador la fàbrica d'alcohols de D. Josep Contijoch, manifestant vius desitjos de visitar altre dia les obres d'art de la nostra vila, l'aspecte mitjeval i visió arquitectónica de la qual, inspirá viu interés a l'esperit culte de l'il·lustre Sr. Governador, D. Zacaries Ayala, aixís com altament satisfet de les atencions de que fou objecte de part de sos amics acompanyants."

Sessió del dia 11 de Novembre de 1916 (E)

"Dissabte es reuní la Junta de Sanitat, i contestant l'instància que D. Josep Contijoch Poblet presentà al Sr. Inspector Municipal en 18 de septiembre, acorcà declarar-se incompetent per concedir l'autorització o permetre que demanaba dit senyor."

Només cal afegir que la notícia sobre les aigües brutes de Vilaverd no tornà a aparèixer ni a les actes de l'Ajuntament ni als medis en general.

I és que en Josep Casaca, impulsor de la canalització d'aigua potable a la vila de Montblanc, no li semblà bé que li condicionessin els permisos d'obres a la seva fàbrica a la canalització de les aigües brutes. Tampoc qualificaríem la seva reacció de *joc brut!*

Convent de Sant Francesc (Montblanc) on en Josep Contijoch hi instal·là una fàbrica d'alcohol

Article publicat a la revista *El Foradot* (Montblanc), número 69 (novembre-desembre 2011), p. 8-11.

Primera edició en ePUB i PDF: juny de 2012.

Publicat a www.tinet.cat.

Distribució sota llicència "[Reconeixement –
No Comercial – Sense Obra Derivada
\(by-nc-nd\) 3.0 Espanya](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/)" de Creative Commons.

